

*Lliçó de graduació de la promoció 2008
13 de desembre del 2008, sessió del vespre*

Albert Carreras

COMENÇAMENTS

Benvolgut rector, presidenta del Consell Social, autoritats, companyes i companys de la comunitat universitària, graduades i graduats, senyores i senyors,

Abans que res vull començar la meva lliçó de graduació felicitant totes les graduades i graduats per haver obtingut la llicenciatura o la diplomatura. Avui és un gran dia per a tots. La felicitació la faig extensiva a les famílies, que de ben segur han estat en tot moment darrere els esforços que heu fet, donant-vos suport i compartint penes i alegries, com també ho fan avui mateix, amb molta satisfacció perquè ara és només hora d'alegria.

Va ser per a mi un honor que el rector, el Dr. Josep Joan Moreso, em convidés a pronunciar la vostra lliçó de graduació, i li agraeixo la confiança i el reconeixement que això suposa. S'esdevé, d'altra banda, que acabo de tornar d'un any sabàtic concedit per la Universitat i que he acceptat de fer-me càrrec del deganat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials. Un bon moment, doncs, per reflexionar sobre què dir a una promoció d'estudiants graduats. Em van venir immediatament al cap mil coses que us voldria dir (els professors podem parlar molt si ens deixen –prou que ho sabem– i, a més, ens costa poc passar de la lliçó al sermó). Però em va frenar el record de la meva lliçó de graduació. Jo sóc d'una generació que no va fer cerimònies de graduació. Com deia el professor Jordi Camí ara fa dos anys en aquesta mateixa ocasió, segurament l'hauríem boicotejada! Com ha canviat tot en els darrers trenta anys (els anys que fa que m'he graduat)! Encara que sovint rondinem per tantes coses que haurien de millorar, no hi ha dubte que en el món universitari de casa nostra el progrés ha estat immens, i les cerimònies de graduació també són un reflex d'aquests canvis i de l'orgull legítim per l'experiència universitària viscuda.

Nosaltres parlem de la cerimònia de “graduació”. És curiós que ho fem, de la manera més natural del món, molt de temps abans de la implantació, encara pendent, dels graus, ara tan discutits. Però no tenim cap dubte que la graduació és l'obtenció del primer títol universitari, ja sigui diplomatura o llicenciatura. Amb tot, als Estats Units –i perdoneu que aprofiti l'avinentsa de la meva estada allà el curs passat per referir-m'hi– no parlen de graduació, sinó de *commencement*. Evidentment, aquesta no és una paraula genuïnament anglesa sinó ben francesa –com es pot veure si simplement en canviem la pronunciació: *commencement* –. I per què dir-ne només francesa quan és tan clarament comprensible en català –començament–? *Commencement* (en anglès), *commencement* (en francès), *començament* (en català): vet aquí el rovell de l'ou del que celebrem avui. Al gran país que són els Estats Units d'Amèrica, un país que no deixarà mai de sorprendre'ns, el tema de la cerimònia d'avui està molt clar: els estudiants comencen la seva vida independent. No es parla del final d'una època, ans del començament de la vida professional. Aquest em sembla un molt bon punt de vista, i l'aprofitaré per als meus comentaris.

La vida que heu passat a les aules de la nostra universitat ha estat una preparació, una maduració. Us heu examinat moltes vegades. Sens dubte heu somiat que arribés l'hora de deixar-vos d'examinar, però del món on ja heu entrat segurament us deu haver cridat l'atenció que hom s'hi examina contínuament. Els exàmens eren, doncs, un entrenament per al que vindria! Us deueu haver preguntat moltes vegades el perquè del que estudiàveu, i segurament ja us deueu haver fet a la idea que bona part del que heu estudiat no té per finalitat sinó incrementar la vostra capacitat d'estudiar regularment, perquè en la societat del coneixement on vivim hom no pot parar d'estudiar. És una gimnàstica per tenir la ment ben entrenada. Part del que heu fet és madurar en un ambient adequat. Podríeu haver madurat igualment treballant, no hi ha dubte. Però esperem i desitgem que la maduració viscuda a les aules us permetrà arribar més enllà a mesura que us aneu endinsant en el camí de la vostra professió.

Un component fonamental de la maduració és la creació de xarxes d'amistat i de companyonia. Aquest és un dels actius més importants del vostre pas per la universitat. Per a alguns pot ser fins i tot que sigui el més important. Heu après a apreciar-vos, a conèixer-vos, a treballar plegats, a tenir-vos confiança, a somiar plegats, a imaginar iniciatives... Tot això és un tresor que heu d'anar preservant, conreant i ampliant. L'Associació d'Antics Alumnes és tan important perquè ajuda a preservar aquest tresor. Els professors estarem sempre contents de rebre-us, de conèixer els vostres progressos i de donar-vos suport en les vostres iniciatives. De fet, no hi ha res que ens agradi més. La meua promoció –una de les que no va fer cap acte de graduació– ara ens trobem amb certa freqüència, i frisem per reunir-nos amb els nostres professors, que amb el pas dels anys valorem més.

Sovint se us recorda que ara és l'hora de treballar, i prou que ho sabeu. Però jo us animo que no mireu la vostra feina només com una feina, com un *modus vivendi*. Mireu-la com una carrera professional que permet desenvolupar-vos personalment alhora que us fa esdevenir útils socialment. Aspireu a excel·lir en allò que feu. Per senzill que sembli, val la pena fer-ho bé. En general, les feines que no estan ben fetes no interessen a ningú. Apliqueu-vos el principi i traieu-ne les conseqüències. Ens agradaria que també consideréssiu la possibilitat de ser creadors d'ocupació: emprenedors que saben generar valor i que saben mobilitzar els recursos productius necessaris per als seus objectius. Veureu com, juntament amb l'adquisició d'experiència i de preparació, això us farà adonar-vos de la importància de tenir visions més àmplies dels problemes. Esperem i desitgem que aquesta visió generalista sigui una de les adquisicions imperceptibles, però irreversibles, del pas per la universitat.

El món per on comenceu a transitar és fascinant i alhora perillós. Hem mirat d'ensinistrar-vos perquè pugueu entendre els canvis i sobreviure-hi amb èxit. Us caldrà recórrer intensament als vostres aprenentatges, tant als més formals i específics com a aquells més informals i genèrics. El vostre “començament” ha coincidit amb una crisi econòmica d'abast mundial que afectarà profundament tots els aspectes de la vida, especialment en l'àmbit econòmic i empresarial. Curiosament –de fet no tant, perquè és un fenomen ben conegut i amb fonaments ben raonables–, les crisis econòmiques desapareixen la demanda dels serveis dels graduats en economia i empresa. S'estan destruint moltes empreses i molts llocs de treball, i podria ser que aquesta fos una oportunitat única per demostrar el valor i la utilitat del que sabeu i del que podeu aportar. De les crisis només se'n surt amb increments de la productivitat, és a dir, treballant més i

millor. Teniu els valors de treball continu i la joventut per abocar-hi les hores que facin falta, i teniu les eines necessàries –i la capacitat per adquirir-ne de noves– per treballar millor. Sereu convocats a tenir millors idees, a proposar millors procediments, a aplicar noves tecnologies, a descobrir nous mercats, a millorar la formació d'altres persones, a triar els millors talents, a aconseguir els millors tractes, a millorar els hàbits i les rutines...; en poques paraules, a mobilitzar tot el que heu après i tot allò per al que sabeu que serviu i per al que sou bons. Jo us saludo amb la il·lusió i l'esperança que millorareu el món on ara comenceu a actuar. No cal fer heroïcitats. N'hi ha prou amb la feina ben feta, amb la intel·ligència desperta, amb la voluntat a punt, amb la disponibilitat al compromís, i amb l'esperit de ser part d'una comunitat –que pot ser tot el món, però que també és el nostre petit món–.

Mentre heu estat a la universitat estudiàveu i llegíeu, i ho fèieu en un marc de rigor i de llibertat. Aquesta –la llibertat– potser és el més gran de tots els privilegis de què heu gaudit. No ho oblideu! La interacció entre el que estudiàveu i el que passava al món deu haver estat, de ben segur, una font de formació de la vostra visió del món. Heu hagut d'aprendre a mirar des de la vostra formació en economia i empresa tot allò que s'esdevenia davant dels vostres ulls. Per a la majoria de vosaltres això vol dir que heu cursat els vostres estudis mentre hi havia a Catalunya un govern tripartit (amb dos presidències diferents però la mateixa combinació de socis de govern), a Espanya hi ha hagut un govern socialista dirigit per José Luis Rodríguez Zapatero, i als Estats Units una presidència republicana amb George W. Bush al capdavant. Heu viscut anys de gran bonança econòmica, sense cap crisi financera, amb una globalització creixent i indiscutida que permetia que milions i milions de persones sortissin contínuament de la pobresa, i amb fluxos de migracions molt intensos, tot i que fortament reprimits. Heu conegut conflictes polítics, tensions internacionals importants, guerres que es produïen lluny de casa però que podíeu seguir des de casa, però sempre amb l'expectativa que l'economia progressaria. Tot això és una combinació irrepetible.

Ara us aboqueu a un món força diferent, però que us ha de resultar comprensible i desxifrabable gràcies als vostres coneixements i a la vostra formació. Probablement la intensitat dels canvis que experimenta el món, combinada amb la vostra formació, farà que enguany i potser els propers dos anys siguin decisius per completar la vostra visió del món –i especialment del món econòmic i empresarial–. Ara teniu la plena capacitat de formar-vos opinions independents i comenceu a ser membres actius de la comunitat econòmica i empresarial. Aproveiteu intensament aquestes capacitats. Jo recordo bé com la formació que vaig rebre, amb totes les seves limitacions, combinada amb la intensitat del que vaig haver de viure en els anys immediatament posteriors a la finalització dels estudis, va conformar poderosament qui sóc i què penso. Cal saber governar aquest procés perquè no ens domini, però cal ser conscients que es tracta del camí cap a la maduresa personal i professional. D'aquí a tres o quatre anys sereu ben diferents, i sabreu perquè. D'això es tracta: que camineu amb el cap ben dret i amb tots els sentits ben desperts. Passaran uns anys més –no gaires– i tindrem el goig de buscar-vos perquè vingueu a explicar als futurs estudiants de la Universitat el que heu après i el que esteu ensenyant a d'altres. Perquè, en poques paraules, ens tingueu al corrent de com esteu canviant el món. Sento dir-vos-ho, però comptem molt amb vosaltres.

Fins ara he estat poc específic en relació amb el “nosaltres”. Permeteu-me que ara ho sigui una mica més. Comenceu el vostre itinerari en condicions immillorables. Encara que el món estigui patint grans turbulències, no podíeu sortir amb millors credencials.

La Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales i l'Escola Universitària d'Estudis Empresariales de la UPF són els millors centres públics de formació superior que hi ha a Catalunya en el seu camp. D'aquesta afirmació n'estem orgullosament certs. A més, creiem que hi ha indicis per pensar que són els millors de tot Espanya. Les classificacions que s'han anat publicant ens ho recorden cada any, i si hi ha algun any que no som els primers, és que som els segons. Tanmateix, sempre estem amatents a millorar. Volem millorar. Espero i desitjo que vosaltres haureu detectat aquesta permanent voluntat de millora per part dels responsables dels vostres centres. De fet, heu gaudit de molta continuïtat en aquest sentit, i vull aprofitar l'avinentesa per agrair l'excel·lent tasca que han realitzat durant tots aquests anys el degà de la Facultat, el Dr. Xavier Freixas, i el director de l'Escola, el Dr. Joaquín Tena. Són dos exemples d'autoritats acadèmiques que han estat sempre pendents de com millorar els seus centres. Han actualitzat els continguts del que s'hi ha ensenyat, han introduït noves assignatures, han dirigit amb encert els esforços docents del seu professorat, han ampliat els intercanvis internacionals, i han navegat brillantment, sense perdre el rumb, en el complicat viatge que ens porta cap a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, on tots nosaltres hi tenim moltes esperances posades i on esperem ser protagonistes. Perquè, sí, aspirem a ser-ne protagonistes, i de fet ja en som protagonistes. Hem construït una excel·lent reputació. L'hem construïda amb l'esforç de tots plegats: els estudiants, que heu estat grans ambaixadors de la Universitat; el personal d'administració i serveis, que ha donat suport entusiasta als nous desafiaments que han anat sorgint, i el conjunt del professorat, que no para de millorar i la nostra universitat, la Universitat Pompeu Fabra, la qual no ens ha abandonat mai i de la qual sempre podem parlar amb orgull. He hagut de viatjar molt en els darrers anys, i sempre he sentit que ser de la Universitat Pompeu Fabra i ser de Barcelona era la millor targeta de presentació que podia exhibir.

Tanmateix, només hem pogut assolir aquesta convicció i aquest orgull perquè hem estat humils i perquè hem sabut estar sempre disposats a corregir els nostres errors, i això vol dir estar disposats a reconèixer-los. Us demano perdó per tots aquells errors que us han molestat, que us han perjudicat i que us han decebut. No tingueu cap dubte que hem tractat d'escoltar permanentment les crítiques i que ho continuarem fent. Feu-nos-les arribar, si us plau. Els consells dels antics alumnes són encara més valuosos que els dels alumnes, perquè tenen el valor afegit del contrast que proporciona l'experiència. I amb això acabo: el sentit d'autocrítica és vital per a l'ambició d'excel·lir.

Moltes gràcies per haver confiat en nosaltres. Ara el contracte implícit entra en una nova fase: vosaltres espereu que nosaltres continuem millorant –la qual cosa serà molt profitosa per a vosaltres– i nosaltres esperem que vosaltres continueu millorant –la qual cosa serà molt profitosa per a nosaltres.

Aquests són els nostres començaments: el vostre i el nostre. I que així sigui per molts anys!

I torno al començament de la lliçó: moltes felicitats a tots!

Moltes gràcies

Barcelona, 13 de desembre del 2008